

Nepnieuws

Jouw checklist
bij misleidende informatie

Welkom bij de EDUbox Nepnieuws!

Je wordt tegenwoordig om de oren geslagen met informatie. Maar is al die info echt of nep? En hoe kan je nepnieuws herkennen? Met deze EDUbox kom je meer te weten over het verschil tussen misleidende informatie en nepnieuws. En leer je hoe je nepnieuws kan ontmaskeren aan de hand van een duidelijke checklist en handige tools.

Veel succes!

Deze EDUbox is het resultaat van een samenwerking tussen

BENEDMO brengt een expertisenetwerk samen rond desinformatie en factchecken. Via een Vlaams-Nederlandse samenwerking bieden we weerstand tegen de impact en uitdagingen van desinformatie.

Dit project is mede gefinancierd door de Europese unie onder overeenkomstnummer 101158277-BENEDMO-2023-DEPLOY-04.

01

Wat is nepnieuws?

1. Misleidende informatie

Nepnieuws hier, nepnieuws daar.
Nepnieuws overal!

Het lijkt wel alsof we tegenwoordig om de oren worden geslagen met het begrip. Toch is nepnieuws op zich niet nieuw. Zelfs de Grieken en Romeinen maakten er al gebruik van.

Maar vooraleer we verder gaan, is het belangrijk om **duidelijkheid te scheppen**. De term 'nepnieuws' wordt in de volksmond gebruikt voor alle berichten die niet helemaal juist zijn. Maar dat is eigenlijk niet correct. We spreken beter van **misleidende informatie**.

Zeg niet zomaar 'fake news'!

Misleidende informatie is informatie die niet volledig overeenstemt met de waarheid. Vaak zit daar een **specifiek doel** achter, maar niet altijd. Afhankelijk van de aard en het doel, onderscheiden we **verschillende vormen** van misleidende informatie.

Nepnieuws is één vorm van misleidende informatie. Om van nepnieuws te kunnen spreken, moet aan **3 voorwaarden** voldaan zijn:

1

Het bericht bevat **geen of weinig waarheidsgetrouwe informatie.**

2

Het bericht is **met opzet** gemaakt en verspreid om ons te **misleiden.**

3

Degene die het maakt of verspreidt doet dit met een **specifieke reden**, zoals **politieke stemmen winnen of geld verdienen.**

Naast nepnieuws zijn er **nog meer vormen** van misleidende informatie. **Satire** kan bijvoorbeeld ook misleidend zijn, net als **framing** of **haatspraak**. Het is belangrijk om deze vormen bij naam te noemen en niet zomaar onder dezelfde noemer van nepnieuws te plaatsen.

Video

Bekijk nu de volgende video.

VRT NWS-journalist Bram Vandeputte legt je de verschillende vormen van misleidende informatie uit.

We zetten de vormen nog eens op een rijtje:

Propaganda

Propaganda is informatie die bedoeld is om de **publieke opinie te beïnvloeden**. Ze wil mensen zover krijgen om bepaalde acties te ondernemen.

Haatspraak

Haatspraak zijn uitspraken of beelden die een **groep of persoon aanvallen** op basis van kenmerken (bv. etniciteit, religie, gearardheid, geslacht). De boodschapper wil letterlijk **haat zaaien** tegen het doelwit.

Slechte journalistiek

Journalisten kunnen hun **bronnen vergeten te checken** of **verkeerde conclusies** trekken uit wetenschappelijke studies. Hoewel dit **niet met opzet** misleidend is, krijgen nieuwsgebruikers wel verkeerde informatie.

Satire

Satire is een vorm van **humor**, bedoeld om **commentaar te geven** op ontwikkelingen in de maatschappij. Daar is niets mis mee, maar wie de humor niet begrijpt, kan denken dat het bericht volledig waar is.

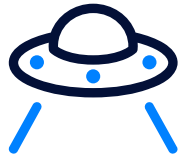

Framing

Framing is een **overtuigingstechniek** waarbij bepaalde woorden en beelden gebruikt worden om een boodschap te verpakken. **Een verhaal wordt in een bepaalde context verteld.** Wie aan framing doet, bouwt letterlijk een frame of kader rond datgene wat hij wil zeggen.

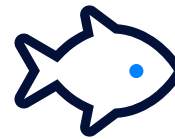

Andere vormen van misleidende informatie bestaan al langer, maar worden nu door het internet versterkt:

Complottheorieën

Complottheorieën of samenzweringstheorieën proberen een **heftige gebeurtenis te verklaren door ze te wijten aan een (fictief) complot**. Vaak zijn die verhalen goed doordacht. Ze worden voorgesteld als de enige echte waarheid.

Phishing

Phishing is een vorm van **oplichting**, waarbij criminelen **persoonlijke gegevens proberen te stelen**. Vaak doen phishers zich via mail, telefoon of sms voor als een officiële instantie, zoals je bank of de overheid. Ze leiden je dan naar een valse website, die wel betrouwbaar lijkt.

Memes

Memes zijn een **soort internethumor**, waarbij beelden of foto's gecombineerd worden met grappige of bekende quotes. Ze worden vooral op sociale media gedeeld en zijn meestal bedoeld om mensen aan het lachen te brengen. Af en toe ook om kritiek te geven.

Om ze te kunnen begrijpen, heb je **een bepaalde (internet-)wijsheid** nodig.

In dit voorbeeld moet je weten dat Petra De Sutter staat afgebeeld, dat ze een minister is voor Groen én dat ze een transgendervrouw is.

Video

Bekijk nu de volgende video.

Heel soms duiken memes op die nepnieuws bevatten. Onderzoeker Kristin Van Damme legt uit wat memes zijn en hoe je kan herkennen of ze nepnieuws bevatten.

Opdracht

Heb je goed opgelet? Probeer nu de vormen van misleidende informatie te herkennen!

- Open de **online quiz** op je computer.
- Bespreek** elk voorbeeld.
- Bepaal om **welke vorm van misleidende informatie** het gaat.

2. Nepnieuws uitgespit

Vanaf nu leggen we de focus op nepnieuws. Nepnieuws is nu meer in beeld dan vroeger door de **opkomst en populariteit van sociale media**, zoals Instagram, TikTok en WhatsApp.

Dankzij sociale media worden valse nieuwsberichten **sneller verspreid**. Op sociale media is er ook **weinig of geen controle**: iedereen kan daarop plaatsen wat die wil. Er is geen journalist die checkt of alles klopt, zoals bij klassieke nieuwsmedia.

Maar waarom zouden we daar nu wakker van moeten liggen? Wel, valse berichten worden niet geschreven en verspreid voor de lol. Er is altijd **een bepaalde reden**. Met valse berichten willen de nepnieuwsverspreiders:

De aandacht trekken van de lezers om er zo **geld mee te verdienen**.

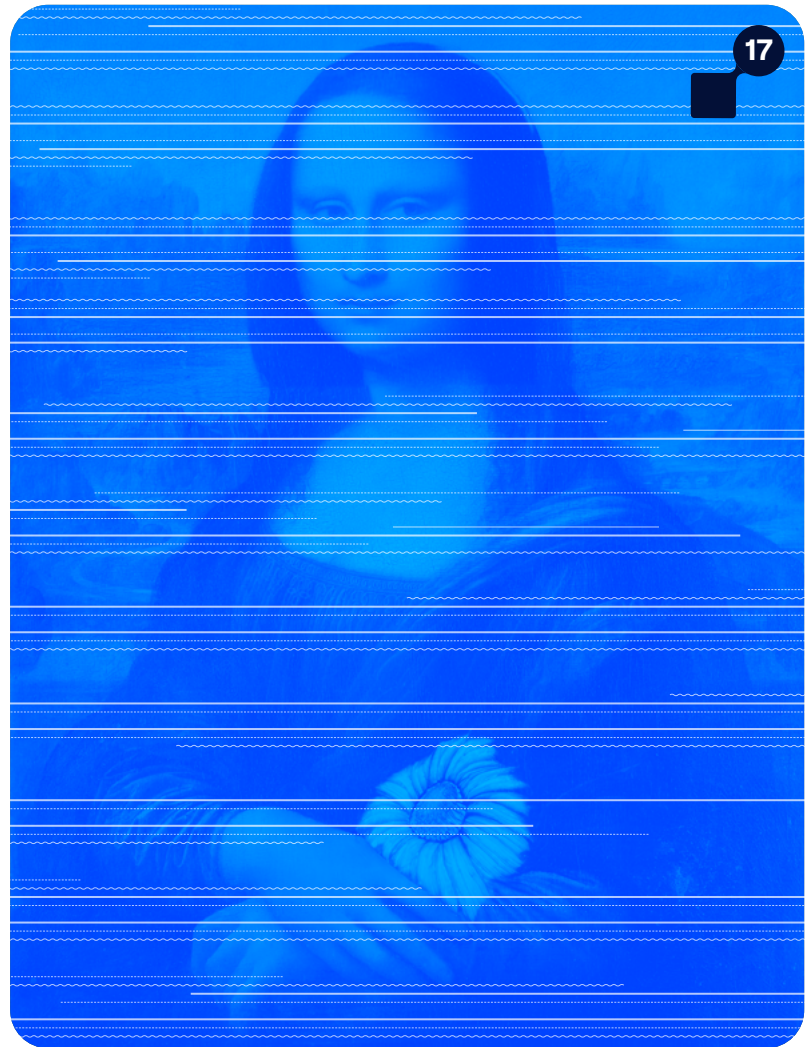

Onze **politieke voorkeur beïnvloeden**.

Andere personen in een **slecht daglicht** stellen.

In het beste geval brengt nepnieuws je in de war. In het slechtste geval geloof je het nepnieuws en word je erdoor **beïnvloed bij het nemen van beslissingen**. Het is dus zeer belangrijk om nepnieuws te ontmaskeren.

Enkele voorbeelden van nepnieuws

Maar hoe ziet nepnieuws eruit in de praktijk? Laten we dit eens uitzoeken aan de hand van enkele voorbeelden!

Stap 1: Voorbeelden verdelen

- Open de website op een laptop of tablet.
- Bedenk een naam voor jullie groepje en maak een kamer aan.
- Scan allemaal de kamercode met je smartphone en volg de stappen.

Stap 2: Leg aan elkaar uit

- Start de kamer als alle namen op het scherm verschijnen.
- Leg het voorbeeld in eigen woorden uit als het jouw beurt is.
- Klik op de knoppen bovenaan om naar het volgende voorbeeld te gaan.

Wat is deepfake?

Toch zal je nepnieuws af en toe **niet herkennen**. Soms is nepnieuws zodanig goed gemaakt, dat zelfs experts veel moeite hebben om te bepalen of het echt of vals is.

Een voorbeeld daarvan is **deepfake**. De term 'deepfake' staat voor beelden en berichten die door middel van **artificiële intelligentie** (ook wel AI genoemd) zijn gecreëerd.

Met deze technologie is het mogelijk heel **realistische video's, geluidsfragmenten en foto's** te maken. Zo kan je echte mensen dingen laten zeggen en doen die ze nooit gezegd of gedaan hebben.

Deze foto van de paus in een jas van het dure modemerkt Balenciaga is een voorbeeld van deepfake, gegenereerd door de software Midjourney.

Een AI-gegenereerde foto van de arrestatie van Donald Trump, gemaakt door Eliot Higgins met de software Midjourney v5.

Je hebt misschien al beelden zien passeren van beroemde mensen die gekke dingen doen? Het gaat dan waarschijnlijk om **deepfake**.

Maar niet iedereen gebruikt deze technologie voor entertainment. Makers van nepnieuws **zetten AI in om valse foto's en video's te maken** en ze toch voor te stellen als echt.

Video

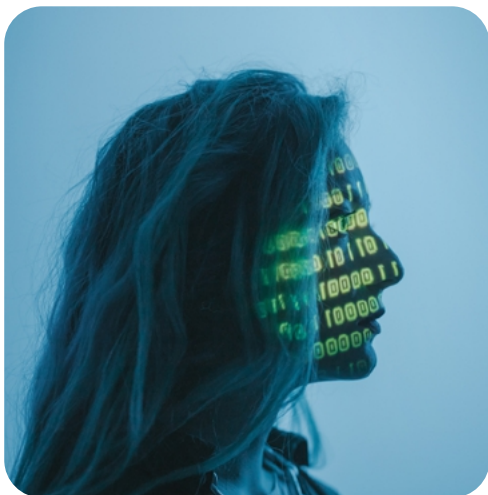
Bekijk nu de volgende video.

Hoe kan je deepfakes herkennen?

3. Verspreiding van nepnieuws

Nepnieuws kan zich **snel verspreiden dankzij sociale media**. Die werken immers op basis van een **algoritme**. Dat houdt bij welke informatie je opzoekt, aanklikt en deelt. Maar ook hoelang en hoe vaak je naar een filmpje kijkt.

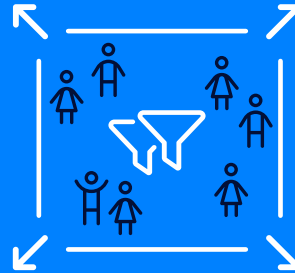
Zo leert het algoritme wat jij **leuk en interessant** vindt. TikTok en andere sociale media laten dan enkel content op je tijdlijn zien over onderwerpen waarvan het denkt dat ze jou interesseren. Voor het algoritme maakt het niet uit of dit echt nieuws of nepnieuws is.

Tegelijk is het normaal dat **iedereen zijn of haar persoonlijke interesses** heeft. Iedereen is zelfs actief op zoek naar mensen met wie hij of zij gemeenschappelijke interesses en visies heeft. Deze mensen komen we tegen op school of in de voetbalclub, maar ook online. Zo omring je je met **mensen met een gelijkaardige blik** op de wereld.

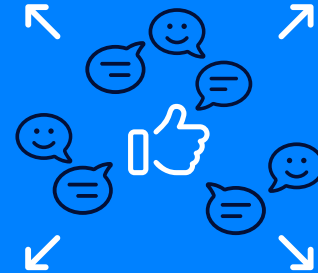
Echokamer

Door je te omringen met gelijkgestemden, wordt je visie op de wereld eenzijdig. Je denkt (misschien ten onrechte) dat iedereen denkt zoals jij of van dezelfde dingen houdt. Dit noemen we de **echokamer**.

Filterbubbel

Algoritmes van sociale media versterken jouw echokamer: van vrienden met wie je meer gemeenschappelijk hebt, krijg je meer te zien dan van anderen. Dit noemen we een **filterbubbel**.

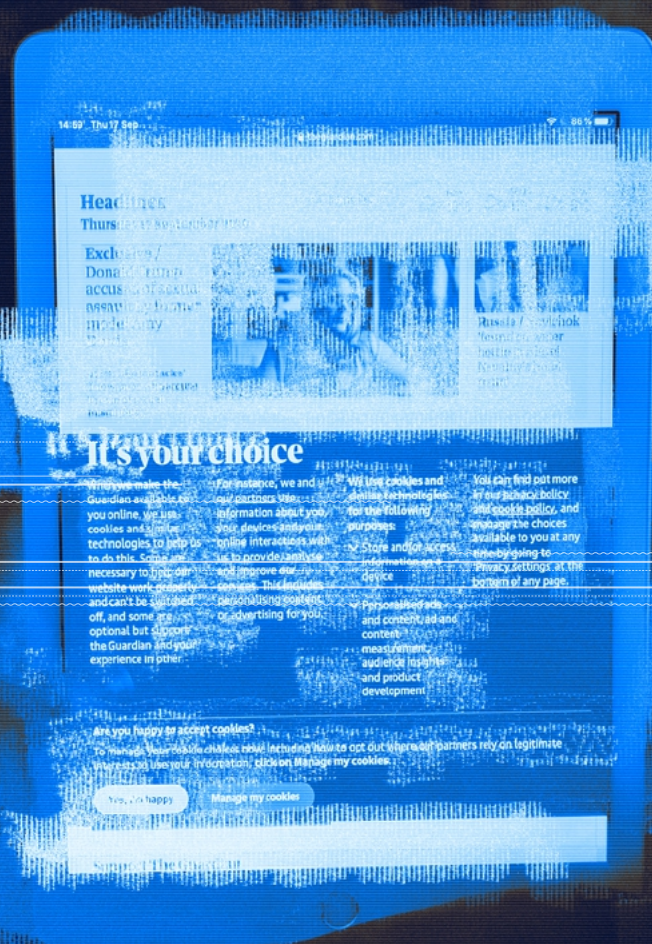

Verspreiding

Sociale media pushen de berichten die het meeste reactie opwekken. **Hoe meer een bericht gelijkt of gedeeld wordt, hoe sneller het zich verspreidt.** Nepnieuws kan zich hierdoor snel binnen bepaalde groepen verspreiden.

Wist je dat?

In **onzekere tijden** verspreidt nepnieuws zich nog gemakkelijker. Mensen zijn dan op zoek naar houvast en zijn sneller geneigd om valse berichten op sociale media te geloven. Dat is bijvoorbeeld het geval **bij verkiezingen en oorlog**. Jongeren halen hun nieuws vooral op TikTok, waar er geen onderscheid gemaakt wordt tussen echt nieuws en nepnieuws.

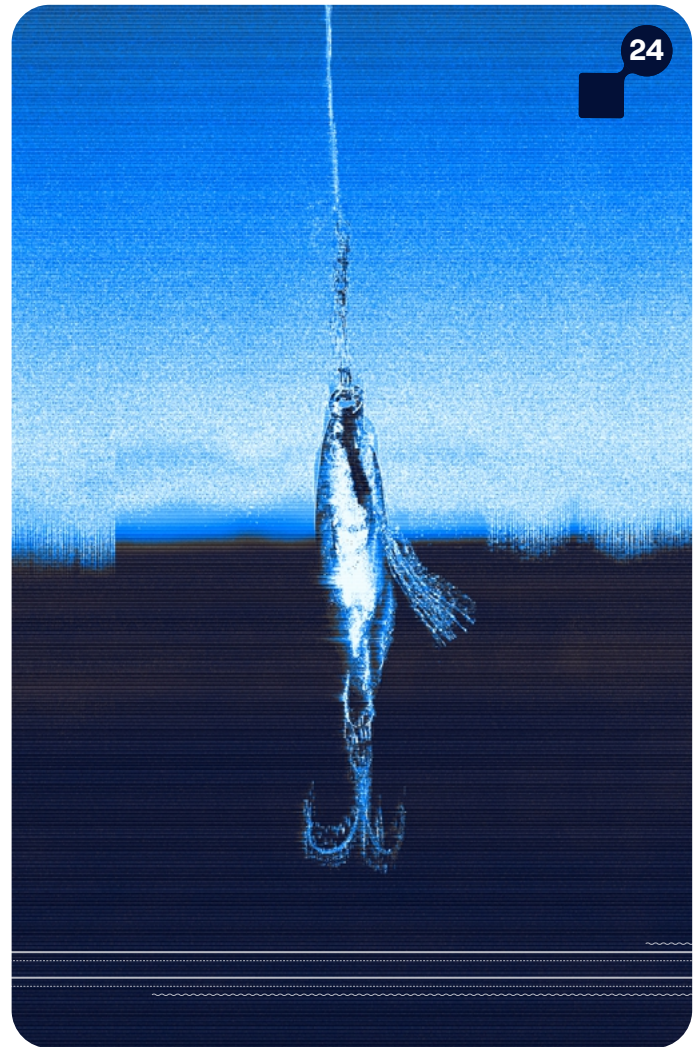

Wat is clickbait dan?

Artikels met een **nietszeggende en soms sensationele titel** noemen we **clickbait**. Denk bijvoorbeeld aan: 'Je gelooft nooit wat Billie Eilish nu heeft gedaan!'. Dit maakt ons nieuwsgierig, waardoor veel mensen op het artikel klikken.

Clickbait-titels zorgen er dus voor dat berichten zich **sneller verspreiden**. Maar **clickbait is niet altijd nepnieuws**: ook met echt nieuws wordt de titel soms zo vaag mogelijk gehouden om mensen te overtuigen op de link te klikken.

Het doel is **om zoveel mogelijk geld te verdienen**. De reclame-inkomsten zijn voor de eigenaar van de website.

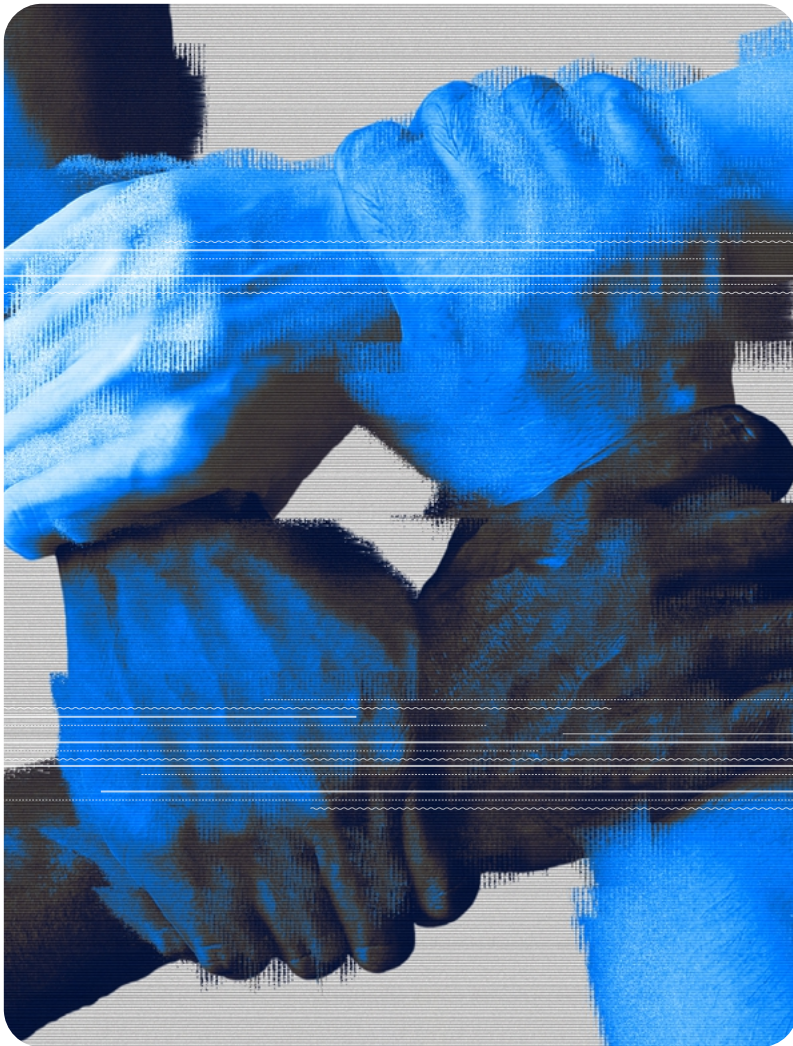

Hoe helpen trollen met de verspreiding van nepnieuws?

Soms worden online **trollen** ingezet. Dit zijn **nepaccounts op sociale media** waarvan de namen zijn verzonnen en de foto's gekopieerd van bestaande mensen. Trollen posten meestal anonieme berichten en delen geen persoonlijke informatie. Hun doel is om **verwarring te zaaien** en ze gebruiken hiervoor vaak foute informatie of nepnieuws.

Maar niet alle nepnieuws wordt geplaatst en verspreid door trollen. Je eigen vrienden en familie kunnen ook (ongewild) nepnieuws helpen verspreiden.

Nu je weet waarom nepnieuws wordt gemaakt en hoe het zich zo snel kan verspreiden, ben je helemaal klaar om **nepnieuws te leren herkennen**. Zo kan je samen met journalisten strijden tegen nepnieuws!

Hoe je nepnieuws precies kan ontmaskeren?

Dat leggen we uit in het volgende deel!

02

Nepnieuws herkennen

1. De HALT-methode

Wil je de betrouwbaarheid van beweringen en nieuwsberichten onderzoeken, dan is het handig om een **duidelijk stappenplan** te hebben.

Een eerste manier om nepnieuws te herkennen is **de HALT-methode**. Elke letter in "HALT" komt overeen met een specifieke stap die je kunt nemen: zo staat HALT voor 'Ho, stop!', 'Analyseer', 'Lokaliseer' en 'Traceer'.

Benieuwd wat elke stap precies betekent? Op het volgende kaartje leggen we ze uit!

1. Ho, stop even!

Als je iets ziet passeren dat je boos of emotioneel maakt of dat je twijfels bezorgt, is het goed om even stil te staan en de volgende stappen uit te voeren.

2. Analyseer het bericht en de bron

Hoe wordt de informatie voorgesteld en wie beweert dit eigenlijk? Als dat bijvoorbeeld iemand is die helemaal geen expertise heeft over het onderwerp, dan moet jij je wenkbrauwen even fronsen!

3. Lokaliseer andere bronnen

Ga online eens kijken of er andere betrouwbare bronnen te vinden zijn die iets gelijkaardigs over dat onderwerp hebben gezegd.

4. Traceer de originele context

Ga eens kijken waar dat bericht of die informatie origineel vandaan komt. Is die foto bijvoorbeeld wel echt van wat hij beweert te zijn?

2. De 10 aandachtspunten

De HALT-methode is een handig stappenplan, maar voor de duidelijkheid hebben we de 4 stappen opgedeeld in een overzicht met **10 aandachtspunten**.

Op de volgende kaartjes kom je meer te weten over deze aandachtspunten. Ze helpen je bij het **checken van de juistheid van informatie**. Als je deze vragen gebruikt, leer je kritisch en bewust omgaan met informatie.

En let goed op, want je zal ze nodig hebben in deel 3!

1

Is de titel neutraal?

#CLICKBAIT

De titel zegt niet altijd wat in het artikel staat. Soms is een titel bedoeld om de aandacht te trekken en/of om bepaalde emoties op te roepen.

Wist je dat titels online soms aangepast worden om meer clicks te krijgen? Of dat ze een opvallend citaat bevatten om nieuwsgierigheid op te wekken?

TIP: Lees verder dan de titel.

2

Wie is de auteur?

#JOURNALIST

Staat er een auteur vermeld? Bestaat de auteur echt? Staat hij bekend voor zijn (on)geloofwaardige artikels? Schrijft hij voor bekende sites/kranten?

TIP: Zoek online naar meer informatie over de auteur.

3

Wat is de datum?

#VANDAAG #OUDNIEUWS

Wanneer is het bericht geschreven? Is de inhoud actueel? Soms staat er een nieuwe datum bij een oud artikel en zijn de titel en inhoud aangepast.

TIP: Controleer de datum van het originele bericht.

4

Wie publiceerde het nieuws?

#NIEUWSMEDIUM #NUANCE
#ZELFDENIEUWS #INVALSHOEKEN

Kan je nagaan vanwaar het artikel komt? Heb je het bericht van een betrouwbaar nieuwsmedium of is het een bericht dat enkel op sociale media wordt gedeeld? Welk publiek willen de makers bereiken?

TIP: Lees ook berichten van andere bronnen over het thema. Bevatten ze dezelfde informatie?

5

Wat zijn de bronnen?

#EXPERT #ECHTEQUOTE

Vanwaar komt de informatie?
Van een ander nieuwsmedium,
organisatie, interview of rapport? Wat
willen ze bereiken met het bericht?

TIP: Controleer de bronnen die de informatie naar buiten hebben gebracht. Soms gaat het om informatie die niet klopt of is de inhoud aangepast.

6

Kloppen de links?

#FAKEHYPERLINK

In veel artikels zitten links naar
andere websites, instanties en/of
wetteksten. Maar dat wil niet zeggen
dat die echt zijn, of dat er ook in
staat wat in het artikel beweerd
wordt.

TIP: Controleer de links in het artikel door ze aan te klikken. Kijk ook eens naar de url van de website.

7

Welke reden had de auteur?

#NUANCE

Wat is de bedoeling van de schrijver? Waarom heeft hij/zij het artikel geschreven of de reportage gemaakt? Is het reclame? Is het een mening? Is het om te lachen?

TIP: Ga op zoek naar elementen die aantonen waarom de auteur dit stuk schrijft.

8

Wat zijn de vooroordelen?

#DURFTEVRAGEN

Iedereen heeft vooroordelen. Je hebt vaak een voorkeur voor iemand die iets zegt of schrijft. Je persoonlijke ervaringen of opvallende beelden kunnen je beïnvloeden.

TIP: Praat met vrienden, volwassenen of experts over wat je denkt en wat zij denken.

9

Hoe is de info voorgesteld?

#TAAL

Enkele alarmsignalen: bewerkte afbeeldingen, schrijffouten, veel hoofdletters en uitroeptekens zijn verdacht. Ook bij cijfermateriaal en grafieken is het belangrijk om na te gaan hoe ze worden voorgesteld. Is alles juist? Is het verwarrend?

TIP: Beledigingen dienen om tegenstanders neer te halen en worden niet gebruikt in nieuwsberichten.

10

Is er beeldmateriaal?

#BEWERKINGEN #REVERSEIMAGESEARCH

Beelden zeggen meer dan woorden. Maar het is niet omdat er beeldmateriaal gebruikt wordt dat iets waar is. Bij misleidende berichten wordt vaak gebruik gemaakt van foto's of video's die bewerkt zijn of in een andere context geplaatst worden.

TIP: Via Google Images of Tineye kan je nagaan wat de originele bron is.

We vatten de 10 aandachtspunten nog eens samen.

1

Is de titel neutraal?

2

Wie is de auteur?

3

Wat is de datum?

4

Wie publiceerde het nieuws?

5

Wat zijn de bronnen?

6

Kloppen de links?

7

Welke reden had de auteur?

8

Wat zijn de vooroordelen?

9

Hoe is de info voorgesteld?

10

Is er beeldmateriaal?

3. Factchecking

Journalisten zijn bondgenoten in het ontmaskeren van nepnieuws. Het is namelijk de taak van journalisten om nieuws te controleren vooraleer ze het verder verspreiden. Dat staat zo in de duidelijke afspraken en regels waaraan een journalist zich moet houden. Dit noemen we **factchecken**. Ga dus altijd op zoek naar **betrouwbare bronnen**, zoals VRT NWS of nws.nws.nws.

Video

Bekijk nu de volgende video.

Eindredacteur Luc Van Bakel legt uit wat de factcheckers van VRT NWS doen.

03

Aan de slag

Ontmasker het nepnieuws

Genoeg theorie, nu actie!

We hebben je veel informatie gegeven over nepnieuws. Het is nu tijd om te bewijzen of je nepnieuws ook kunt ontmaskeren, want de nieuwsdienst heeft dringend jouw hulp nodig.

Er zijn namelijk heel wat nieuwsberichten binnengekomen op de redactie. **Sommige zijn waar, maar sommige ook niet.** Aan jou om te bepalen welke berichten kloppen.

Laat je speurneus eens goed werken en bewijs dat je een echte, betrouwbare nieuwskenner bent, een **meester in het ontmaskeren van nepnieuws!**

Opdracht

Hierna krijg je een hele reeks nieuwsberichten te zien. Let op! Al deze berichten zijn door de makers van EDUbox samengesteld. Kijk dus verder dan alleen de bron en de datum.

- Open de nieuwsberichten** op je computer of tablet.
- De nieuwsberichten zijn **gegroepeerd per thema**. Doorloop uiteindelijk alle thema's.

Scan de QR-code of gebruik deze link:
nws.vrt.be/EDUboxNepnieuws23

04

Factcheckwijs

1. Word expert in factchecken!

De 10 aandachtspunten zijn een handig hulpmiddel om snel te achterhalen of je met nepnieuws of andere misleidende informatie te maken hebt. Maar wil je een **échte expert in factchecken** worden? Dan heb je nog enkele andere skills nodig!

In de onderstaande video's delen de factcheckers van VRT NWS die kennis met jou.

Hoe **controleer** je waar een foto of video genomen of gefilmd werd?

Hoe **herken je foto's** gemaakt met AI?

Hoe **herken je valse profielen** op sociale media?

2. Wat doe je met nepnieuws?

Je hebt nu al een heleboel tools om nepnieuws van echt nieuws te onderscheiden. Maar wat als blijkt dat je toch met nepnieuws te maken krijgt? **Hoe reageer je daar dan best op?**

Video

Bekijk nu de volgende video.

Journaal-anker Hanne Decoutere legt je uit wat jij kan doen als je met nepnieuwsberichten geconfronteerd wordt.

Community's van factcheckers

In Vlaanderen zijn online enkele community's van factcheckers actief, die **onafhankelijk** werken. Zij sporen zelf actief naar nepnieuws of nemen foto's en video's die viraal gaan onder de loep. Maar je kan hen ook berichten doorsturen waar je je vragen bij stelt. Na een **grondige inspectie** publiceren ze hun conclusies op hun website.

Factcheck Vlaanderen

Een onafhankelijke website die op zoek gaat naar de feiten achter de verhalen.

deCheckers

Dit platform werkt samen met de nieuwsredacties in Vlaanderen om nepnieuws te ontmaskeren.

3. De toekomst van factchecken

Valse berichten worden steeds vaker gemaakt met behulp van artificiële intelligentie. Denk maar aan alle deepfake-video's en -foto's.

Maar gelukkig kan **AI ook ingezet worden om nepnieuws te ontmaskeren!** Journalisten maken bijvoorbeeld al gebruik van tools om de bron van een foto te zoeken of gezichten in foto's en video's te herkennen. Of om te kunnen meten hoe vaak een bericht al is verspreid. Dit vergemakkelijkt hun werk en zo zijn ze in staat om sneller op te treden tegen nepnieuws.

05

Meer weten

Wil je na het doornemen van deze EDUbox nog meer te weten komen over misleidende informatie en nepnieuws? In dit laatste deel krijg je nog heel wat links waar je terechtkunt voor extra informatie!

VRT NWS KLAAR

KLAAR is een project van VRT NWS. Met video's en pakketten zorgt KLAAR ervoor dat een ingewikkeld of gevoelig onderwerp op een duidelijke manier wordt uitgelegd op maat van jongeren. Er is een **Uitgeklaard-collectie** over nepnieuws:

onderwijs.hetarchief.be/bekijk/5a21b91c-04ab-4315-b906-da800c0a7dea

WAT WAT

WAT WAT is dé place to be **voor jongeren met vragen**. De website is er voor iedereen die het even niet weet. Maakt het nieuws je boos of verdrietig? Of wil je graag weten waarom nepnieuws gevaarlijk is? WAT WAT geeft je de antwoorden!

www.watwat.be/zoeken#query=fake%20news

Universiteit van Vlaanderen

In de colleges van Universiteit van Vlaanderen behandelen topwetenschappers uit heel Vlaanderen online een boeiend vraagstuk. In een kwartier tijd krijg je een **antwoord op vragen** zoals:

- Waarom geloof jij in fake news?
www.universiteitvanvlaanderen.be/college/waarom-geloof-jij-fake-news
- Hoe schrijft een algoritme jouw nieuws bij elkaar?
www.universiteitvanvlaanderen.be/podcast/hoe-schrijft-een-algoritme-jouw-nieuws-bij-elkaar

Factchecks van VRT NWS en nws.nws.nws

Op de redactie van VRT NWS en nws.nws.nws zijn verschillende journalisten elke dag bezig met het **factchecken van (populaire) berichten** op het internet. Al hun factchecks en tips om zelf te leren factchecken vind je op hun themapagina.

- vrt.be/vrtnws/nl/rubrieken/nws-check/
- vrt.be/nwsnwsnws/nl/dossier/2024/04/nws-check/

Het archief voor Onderwijs

In de online beeldbank van Het Archief voor Onderwijs vind je snel en gemakkelijk wat je zoekt: filmpjes, video- en audiofragmenten van omroepen en cultuurorganisaties. Op Het Archief voor Onderwijs zijn er **collecties** over:

- Hoe komt het nieuws tot stand?
onderwijs.hetarchief.be/bekijk/bff8646e-d1ab-4301-bf74-73f1244fe0c0
- Wat is de waarheid?
onderwijs.hetarchief.be/bekijk/7d2936ad-c2c3-4137-b4ec-48379eaa9ba2
- Invloed van media
onderwijs.hetarchief.be/bekijk/d0c3cd6d-e804-4316-bd45-66582b95ba74

Affiches voor in de klas

Mediawijs probeert jongeren de weg te wijzen in een digitale wereld. Op hun website vind je waardevolle informatie om met een kritische blik naar media en technologie te kijken. Ze hebben ook enkele **affiches voor in de klas** over hoe je omgaat met online informatie en complotten. Je kan ze downloaden of gratis bestellen bij Mediawijs.

- Hoe check je online informatie?
www.mediawijs.be/nl/tools/ho-check-je-online-informatie
- Complot gespot?
www.mediawijs.be/nl/tools/complot-gespot
- Hoe praat je met iemand die in complottheorieën gelooft?
www.mediawijs.be/nl/tools/praten-over-complottheorieen

Podcasts en docuserie

Rond nepnieuws verschijnen regelmatig nieuwe programma's. Zo maakte VRT NWS-journalist Tim Verheyden de **docuserie 'Fake news & ik'**. De nieuwsdienst duikt ook elke week in de wereld van nepnieuws en online bedrog in de **podcast 'Het uur van de waarheid'**. Presentator Dennis van den Buijs doet dat samen met factcheckers, experts en luisteraars.

Beide programma's zijn te vinden op www.vrtmax.be (met een gratis account).

Het Hannah Arendt Instituut maakte, samen met de krant De Standaard, een podcastreeks over complottheorieën. Waarom ontstaan complottheorieën en waarom zijn ze zo aantrekkelijk? Hoe kan je ze herkennen? Die antwoorden vind je in de **podcast 'Complot tegen waarheid'**.

hannah-arendt.instituut/wat-we-doen/vormingen-opleidingen/podcastreeks-het-complot-tegen-waarheid-verdieping